

ΤΟ ΕΜΒΑΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΛΟΧΟΥ

Φίλε κ. Διευθυντά τῆς Πινακοθήκης,

Ἐσχάτως ἀνέῳρον Γερμανικὸν περιοδικόν, φέρον τὸν τίτλον «Beitrage zur Geschichte des Griechischen Volkes älterer und neuerez Zeit» ἐκδιδόμενον ἐν Ἀἰδελίέργῃ κατὰ τὰ ἔτη τῆς Ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι πολλὰ τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν Ἐλλάδα καὶ τὰ Ἐλληνικὰ πράγματα ἀπὸ Γερμανοὺς καὶ ἀπὸ Ἐλληνας δέ. Τοιαύτη ἔργασία είναι μία διατριβὴ τοῦ πρὸς μητρὸς πάπου μου Νικ. Ξάνθου λατροῦ περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἔθνους κατὰ τοὺς πρὸς τῆς ἐπαναστάσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτὴν χρόνους. Ταύτην ἐν μεταφράσει ἐδημοσίευσα ἐν τῇ «Εἰκονογραφημένῃ» εἰς σειρὰν φυλλαδίων αὐτῆς. Ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι ὑπάρχουσι ποιήματα τοῦ Ρήγα καὶ τοῦ Βύρωνος μετὰ μεταφράσεως εἰς τὸ Γερμανικόν. Μεταξὺ τούτων είναι καὶ «Ἄσμα πολεμιστήριον τῶν ἐν Αἰγύπτῳ περὶ ἐλευθερίας μαχομένων Γραικῶν» ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ. Τούτου ὑπάρχει καὶ γερμανικὴ μετάφρασις.

Τὸ ποίημα ἐν ἐννέα στροφαῖς, φέρον μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν ῥήτῳ τύπου Ομηρικοῦ, ἐδημοσίευσα εἰς τὴν «Σφαῖραν» Πειραιῶς, πέμπω δὲ διμένη τὴν μουσικήν, ἢν ἀντέγραφα, πρὸς δημοσίευσιν ἐν τῇ «Πινακοθήκῃ»*) ἐκ τοῦ εἰρημένου περιοδικοῦ.

Εὐθὺς μετὰ τὴν Γερμανικὴν μετάφρασιν τοῦ ποιήματος ὑπάρχει Γερμανιστὶ ἡ ἔξης σημεώσις :

Παρατήρησις. Τὸ δόσμα τοῦτο ἀρχικῶς εἶναι : «Ἄσμα ἐλευθερίας τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἀγωνιζομένων Ἐλλήνων»¹⁾. Ἐξεδόθη ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ τυπογραφίᾳ τῷ 1800²⁾. Ἡ μεταφορὰ αὐτῆς «(εἰς τὸ Γερμανικὸν νοεῖται)» είναι τόσον πιστὴ, δισον ἐπέτερεπεν αὐτὴν ἡ δυσχέρεια τῆς καθ' ἔλου δμοικαταληξίας, μὲ μόνην τὴν διαφοράν, διτὶ αἱ εἱς τὰς ἐνό τελευταῖς στροφαῖς τοῦ πρωτοτύπου ἀναφέρομεναι ἀποστροφαὶ πρὸς τὸν Γαλλικὸν στρατὸν (ὑπὸ τὸν Βοναπάρτην) μετηνέχθησαν εἰς τὸν Γερμανικὸν λαδὸν, δια-

(*) «Εἰναι λόγων τεχνιῶν δὲν κατωθώρθη ἡ δημοσίευσις. Παρεδώσαμεν ὅμως τὸ κείμενον εἰς τὸν Κ. Ν. Ράδον, δοὺς τὸ ἔχρησιμοποίησεν κατὰ τὴν ἐν τῷ «Παρνασσῷ» διάλεξιν του διὰ τοῦ κ. Λαυράγκα δοτικὸν ἐνορχήστρωσεν τὸ δόσμα.

(1). "Ιδε Κ. Ν. Ράδον : Οἱ Ἐλληνες τοῦ Ναπολέοντος, Νικόλαος Τσεσμελῆς ἢ Παπάζογλους (1758-1819).

(2). Ἐντεῦθεν μανθάνομεν ὅτι ἡδη ἀπὸ τοῦ 1800 ὑπῆρχεν ἐν Αἰγύπτῳ Ἐλληνικὸν τυπογραφεῖον.

φορὰ ἡτις προϋπηρχεν ἡδη ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ πρωτοτύπου, ἢν δὲ μεταφραστὴς «Wurm» καλούμενος δρεῖται εἰς τινα Γεωργιον Παπαδόπουλον Πελοποννήσιον. Οἱ Ἐλληνες οἱ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους τούτου διὰ τὴς πατρίδος διερχόμενοι, ὧνδραζον πάντες τὸ δόσμα «Χαιρετισμὸς τοῦ Φιλόλατου».

Πραγματικῶς εἰς τὰς τελευταῖς στροφαῖς δους εἰνε ἡ λέξις Γάλλος, ἐν τῇ Γερμανικῇ μεταφράσει ἐτέθη ἡ λέξις Γερμανός. Τις εἰνε δοὺς τῷ μεταφραστῇ Wurm τὸ ἀντίγραφον Γ. Παπαδόπουλος ἀγνωστον.

Ίδε. Χ. Δραγάτσης

Παρὰ τοῦ εἰδικοῦ εἰς τὰ τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἐλλάδος ιστορικοῦ, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κωνσταντίνου Ράδου ἐλάφομεν τὴν ἔξης ἐπιστολὴν συμπληροῦσαν ἵνανοποιητικώτατα τὰ κατὰ τὸ ἀνωτέρω εὑρημα.

·Αγαπητὲ κ. Καλογερόπουλε

Πολύτιμος είναι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ κ. Δραγάτση. Ἀπὸ καιροῦ τὴν ἐπερίμενα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν δσων είχον ἀνεύρει καὶ δημοσίευσει περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Βοναπάρτην ἐλληνικῶν ἐν Αἰγύπτῳ στρατευμάτων καὶ περὶ τοῦ Ιεροῦ λόχου τοῦ ἡρωϊκῶς ἀθλήσαντος ἐν Δραγατσανίψι τῷ 1821. Τὸ ἐμβατήριον αὐτὸν τὸ δόπον ἀγέκρουεν ἡ μπάντα τοῦ Ιεροῦ Λόχου διερχομένου διὰ τῶν πόλεων τῆς Μολδαΐας καὶ Βλαχίας είχε στιχουργηθῆ εἴκοσιν ὅλα ἔτη πρότερον ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἐν Παρισίοις διὰ τὴν ταξιαρχίαν τῶν Ἀκροβολιστῶν τῆς Ἀρατολῆς (Chasseurs d'Orient) τὴν δοποῖαν ἐσχημάτισεν δὲ Βοναπάρτης ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ τὴν μάχην τῶν Πυραμίδων ἐκ τῶν λειψάνων τῶν ἐλληνικῶν πληρωμάτων τοῦ στολίσκου τῶν Μαρμελούκων ἐν τῷ Νείλῳ τοῦ δοποῖου ἡγείτο δὲ ἐν Τεσμὲ περιφήμος στρατιωτικὸς Ἐλλην Νικόλαος Παπάζογλους Τσεσμελῆς δοτικὸς ἔκτοτε ὑπὸ τὸ δνομα Colonel Nicolle διηρέτησε ὑπὸ τὰς Γαλλικὰς σημαῖας μέχρι τοῦ 1815 τιμηθεὶς διὰ τοῦ ταξιαρχοῦ τοῦ Λεγεωνος τῆς τιμῆς καὶ πολλῶν ἀλλων διακρίσεων. Τὴν ιστορίαν του γράφω λεπτομερῶς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ὑπὸ τοῦ κ. Δραγάτση ἀναφερομένῳ ἔργῳ μου. Οἱ Ἀκροβολισταὶ λοιπὸν τῆς Ἀρατολῆς είναι οἱ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ σημειούμενοι ὡς «ἐν Αἰγύπτῳ περὶ ἐλευθερίων μαχόμενοι Γραικοί»¹⁾. Οσον δὲ ἀφορᾷ εἰς τὴν μουσικὴν τῶν Ιερολοχιτῶν, ὑπὸ τοῦ γυμναστοῦ των

(1). Σχετικὰ ἔχει δημοσίευσει καὶ δ. Θερειανὸς ἐν τῷ «Ἀδαμαντίῳ Κοραῆ» του.

συνταγματάρχου πρίγκηπος Καντακουζηνού δργανωθείσαν, ήτο φυσικὸν αὐτὸν τὸ ἐμβατήριον νὰ προτιμᾶ αὐτὴ ὡς συνηθὲς marche κατὰ τὰς παρελάσεις, διότι εἶχε διαδοθῆ ἀπὸ πολλοῦ μεταξὺ τῶν Φιλικῶν διὰ τῶν θαυμάνων τοῦ Γραικικοῦ καφενείου τῶν Παρισίων. Μὲ αὐτὸν τὸ ἐμβατήριον, ίστορικὸν πλέον, ἔπεισεν εἰς τὸ Δραγατοσάνι σκεπασμένος μὲ τὰς αἱματωμένας δάφνας του δ' Ἱερὸς Λόχος, δηποτε εἴχα τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ ἀναφέρω εἰς τὸ ἐσχάτως ἐκδόθεν σημειωμάτων «Οἱ Ιερὸι Λόχοι καὶ ή Δραγατοσάνι μάχη 7 Ιουνίου 1821», σελ. 13. Λέγω ἐκεῖ ἐπὶ λέξει «οἱ ἀλκιμοὶ νεανίσαι καταφθάνουσιν εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης μὲ τὴν μουσικὴν παιανίζουσαν τὸ ἐμβατήριον τῶν Ἐταιριστῶν, τὸ δποτον εἰναι αὐτὸ

ἐκεῖνα τὸ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ποιηθὲν διὰ τοὺς Ἐλληνας ἀκροβολιστὰς τοῦ Βοναπάρτου κλπ. Ὑπὸ τοὺς ἥχους λοιπὸν τῆς μουσικῆς τοῦ «Φίλοι μου συμπατριώται» προχωροῦσι, λέγεται δὲ Σπηλιάδης (Ἀπομνημονεύματα), ὡς ἀσπίδας τὰ στήθη τῶν προβάλλοντες καὶ μάχονται πρὸς τοὺς Τούρκους...» Καὶ εἰς τὴν σελ. 4 σημειώναι ἐπίσης μερικὰ περὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος τούτου ζητήματος. Οὐδέν τὸ παράδοξον διτὶ τὸ πολεμιστήριον τοῦτο ἄτιμα ἐκαλεῖτο κοινῶς καὶ Χαϊρετισμὸς «Υψηλάντου ἀφ' ἡς οὔτος ἐγίνετο δ Γ. Ἐπιτρόπος τῆς Ἀρχῆς. Μένει ἀκόμη νὰ κοιτῇ καὶ δὲ συνθέτης τῆς μουσικῆς τοῦ θουρίου.

Μετὰ φιλικῶν χαιρετισμῶν
Κωνσταντίνος N. Ράδος

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΝΟΣ ΜΗΝΟΣ

Διαδοχικοὶ γάμοι.—Πόλεμος καὶ Εἰρήνη.—Οἱ ὑγρὸς θάνατος.—Αἱ Ἀπόλογεων ἐν Ἀθήναις.—Ανγά, Παξιμάδες, Καποίς, Φόδε τρόποι καὶ σφαιρίδια—Νεκράναστασις μιθιστορημάτων.—Αιματηροὶ ἐκατόμβωται.—Τὰ δραία τῆς Κριτικῆς.

Ι ΑΘΗΝΑΙ μετέσχον ζωηρῶς τῶν εὐτυχῶν γενοντῶν τοῦ Β. οἴκου. Δύο εὐθαλεῖς βλαστοί, δὲ πρώτος τῶν υῶν καὶ ἡ πρώτη τῶν θυγατέρων τοῦ Βασιλέως ήνωσαν τὴν νεότητα τῶν, τὸ κάλλος, τὴν καρδίαν μὲ τὰ πρώτα ἐπίσης τέκνα τοῦ Βασιλικοῦ ζεύγους τῆς Ρουμανίας. Οἱ Υμέναιοι συνέδεσε δύο Ισχυροὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ παραγοντας καὶ οἱ δύο λαοὶ ἡνικέμενοι ἐπανηγύρισαν τοὺς Διαδοχικοὺς γάμους μὲ τὴν εἰλικρινεστέραν χαράν.

*

Οσοι ἡλικισαν διτὶ δὲ τελευταῖος Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος δὲ ἀριθμήσας τόσας καταστροφὰς εἰς ἀνθρώπους καὶ πόλεις θάξθεται τέρμα εἰς τὰς ἀγριότητας τοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ καὶ διτὶ θάξηρχετο δι' ἵνα τουλάχιστον αἰῶνα εἰρήνη, ἐπλανήθησαν. Τὰ παθήματα δὲν ἔγιναν μαθήματα. Νέφη ἥρχισαν πλανώμενα εἰς τὸν τέως αἱματοβαφῆ καὶ αἰθριάσαντα δρῖζοντα. Πλεισταὶ ζητήματα ἔκ τοῦ πολέμου ἀνακύψαντα εἶγε ἀλυταὶ Συνθῆκαι μονομερεῖς συνήθησαν, ὑποκείμεναι εἰς κινδύνους ἀναθεωρήσεως. Τὰ ἡτηγμένα Κράτη θέλουν ἀπὸ τώρα νὰ ἀποτύσουν τοὺς χαλινοὺς τῆς τιθασσεύσεως τῶν πολεμικῶν δρμῶν τῶν. Η Γερμανία δυστροπεῖ, η Τουρκία διαμαρτύρεται, η Ἀρμενία εἶναι βασιλείου μετέωρον, η Πολωνία μάχεται, η Ἐλλὰς ἔκαλοντει τὸν πόλεμον. Η Ἀμερικὴ πυρετωδῶς ἀσχολεῖται εἰς αὐξῆσιν τοῦ ναυτικοῦ ἵνα μὴ ὑπολείπεται τῆς Ἀγγλίας. Η Ιαπωνία

ἔξοπλίζεται. Ως κεραυνὸς τῶν φιλοκολέμων τάσεων ἐπῆλθε μία τερατώδης ἀνακάλυψις. Ἐν Νέα Υόρκη ἀνεκαλύφθη νέον χημικὸν ὅγρον, νέα σύνθεσις δηλητηρίου, τοῦ διποίου τρεῖς σταγόνες ἐπὶ τοῦ δέρματος χυνόμεναι φονεύοντας ἀκαριαίως. Τὸ δηλητήριον πίπτον ἐν εἶδει βροχῆς διὰ σωλήνων φονεύει εἰς εὐθυτάτην ἀκτῖνα. Μετὰ τὰ ἀσφυξιογόνα δέρια, η κεραυνοβόλος βροχή. Οἱ ἄνθρωποι δοτις εὑρέθη πρὸ δύο ἔχθρων, τῶν καταστροφῶν τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀγρίων ἐνστίτων τῶν θηρίων, σχεδὸν ἔξεμπδεντος ἀμφότερα. Απέμεινεν ὁ ἔξαντός του, τὸν διποίον ἀναζητεῖ διαρκῶς νὰ ἔχοντάνη. Τί δίκαιον ποῦ εἴχα γράφων εἰς τὰς «Σκέψεις» μου «Ο μεγαλείτερος ἔχθρος τοῦ ἀνθρώπου είνε δ...ἄνθρωπος».

*

Πῶς ἀλλάζουν οἱ καιροί, ίδιως εἰς τὰς Ἀθήνας!

Κάποιος φίλος μου ἀπὸ μίαν ἐπαρχίαν μὲ ἔρωτῷ : «Πῶς ἐπεράσσατε τὰς Ἀόπικες; Δὲν ἀμφιβάλλω διτὶ θὰ διασκεδάσσατε πολὺ». Τοῦ ἀπαντῶ ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς, διότι πιθανὸν καὶ ἄλλοι πολλοὶ νὰ ἔχουν τὴν αὐτὴν πλάνην. «Καλέ μου ἐπαρχιώτη, Ἀπόκρεω ἐφέτος δὲν κατάλοβα. Κερδιτηρέος εἰσαι ποσ δὲν ἀπεσπάσθης ἀπὸ τὸ τζάκι σου. Οὐ· ε φαιδρότης, οὗτε γλέντια. Χοροὶ καὶ μόνον χοροί. Καὶ τί χοροί! Νομίζεις διτὶ οἱ χορεύοντες ἔχουν καλους καὶ χιονίστρες. Φοβερὰ μονοτόνια. Οἱ δψίπλουτοι μᾶς ἔπνιξαν. Η παξιμάδες ἔθριαμβευσαν. Τὰ αὐτοκίνητα εἰς κίνησιν, Ρωσικὰ τέσα, ξενοδοχειακοὶ χοροί, Διεθνές, Αἴγλη, Ἀνεσις, Πλάτων, Καποίς, ἐπιθεωρήσεις θεατρικαὶ κατεψυγμέναι, ζυθοπολεῖα κατάμεστα ἀπὸ χαζούς, πρόγκα ἀγρία, βομβαρδισμὸς αὐγῶν. Ο πολὺς κόσμος ἔκοιμηθη μὲ τῆς ...κότες, ἀντιθέτως πρὸς τοὺς «καθὼς πρέπει» κυρίους, οἵτινες χάρις εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν τῆς κότας ξενυχτοῦν μέχρι «Χαραυγῆς». Τὸ «Ἐρινάκι» ἔξαφανίσθη μὲ τὸ γατανάκι, η οἰκογένεια παρεμβρίσθη ὑπὸ τῶν δι-